

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 8. junija 1920.

Št. 125.

Krvavi izgredi v Gradcu.

Včerajšnja seja Narodnega predstavništva. — Scotus Viator v Ljubljani. — Nov volilni red.

Pred vratni Celovca.

Neugodno vreme zadnjih dni je zadržalo mnogo mariborskih izletnikov, da so ostali doma. Vkljub temu je bilo ob ½5. precej živo na mariborskem kolodvoru. Sokol, Glas. Matica, ženske v nar. nošah in mnogo drugih izletnikov se je zbralo, da gredo na Koroško. Vreme je kazalo slabo, bilo je hladno, v vagonih pa je bilo veselo in živahno, začelo se je petje in tako smo se odpeljali. Na koroškem kolodvoru je vstopila železničarska godba in mnogo občinstva, tako da je bil vlak skoraj poln. Na vsaki daljni postaji je vstopilo nekaj novih gostov. Okrasili smo ves vlak z zelenjem. Megle so se vleklye po dolinah, počasi je izza njih posvetilo solnce. V Dravogradu je vstopilo mnogo ljudi iz okolice, pa tudi iz Celja in iz saleške doline.

Tako smo šli naprej. Nebo se je razgrnilo in je obetalo najlepši dan. Na Karavankah se je pokazal novozapadli sneg. V Prevalju nam je zapelo domače pevsko društvo na kolodvoru. Tudi naši pevci so zapeli, igrala je godba, v enem vagonu so imeli svoj tamburaški zbor. Na vsakem koroškem kolodvoru so vstopali Korošci, fantje

in dekleta, moške in žene: nekateri so prišli po dve do tri ure daleč iz gor. Bilo je zanimivo govoriti z njimi. V Pliberku je Glasb. Matica zapela na kolodvoru, vstopilo je mnogo ljudi. Vlak je imel zamudo; bilo je že pol enajste, ko smo dospeli v Grabštajn. Vlak se je med tem tako napolnil, da so ljudje stali na stopnicah. Vsuli smo se iz vagonov. Na kolodvoru je bil napis: Živel slovenski Korotan! Slovenec sem in kdo je več! Živela Jugoslavija!

Na kolodvoru so stali pripravljeni vozovi, mi pa smo jo maknili po poti — bližnjici preko polja. V neki vasi so se nam pred eno hišo smejali — mi pa tudi. Takoj pred drugo hišo pa so nas pozdravili naši slovenski ljudje. Prešli smo ozki most čez Krko in smo prišli o poldne do Podkarnosa: od tam se je videl Celovec; od tu je šla pot navzdol in kmalu smo videli sredi dreves dva cerkvena zvonika in nekaj večjih hiš. Ko smo stopili v vas, je bila pot zastavljena z ovenčanimi vozovi, ki so prišli od blizu in daleč; po vasi so stale množice Koroškega ljudstva; na slavnostnem prostoru je bilo vse živo. Živahno pozdravljani so prihajali izletniki; kmalu na to so dospeli tudi izletniki iz Ljubljane. Pred cerkvijo je bila služba božja.

Pokrepčali smo se pri paviljonih in na to se je množica uvrstila v spreved, godba, sokoli, sokoliči, sokolice, orli, društva — bilo je do 10.000 ljudi. Vmes so šle zastave, ženske v nar. nošah itd. Zelo mnogoštevilno so bile zastopane Borovlje v lepah starih nar. nošah, Rožna dolina, zilijske in gorenjske nar. noše. Posamezna koroška društva so imela svoje napise, posebno mnogo je bilo »Ženskih društev« iz vse Koroške, napise so nosila kmečka dekleta v nar. nošah. Tako je šla množica pisana, kakor mlado cvetoče polje po poti do demarkacijske črte, ki je od cerkve oddaljena komaj pet minut: tam je mal potok, most preko njega je zagrajen, na eni strani stoji naša straža, na drugi avstrijski žandar.

Kako tuja nam je postala avstrijska uniforma. Na drugi strani se je zbralo nekaj ljudi. Godba je igrala, množica pela, navdušenje je doseglo vrhunec, ko je prišel gen. Maister. Na drugi strani je cesta z drevoredom vsa zaraščena — tu se ne vozi več iz Celovca na jug. Do Celovca je še pol ure. Spreved se je pomikal ob vzklikih: Živel naš Celovec! Živel slovenski Korotan! Na to je šla množica na travnik pred slavnostnim prostorom: pod visoko staro lipo je bil go-

Radivoj Rehar:

Ženska.

(Dalje.)

„Potem sem se zmotila, oprostita“, je odvrnila v zadregi ter povsila lepe oči. Nato pa se je nenadoma ojunčila. „Ali sta gospoda tu doma?“

„Da, gospodična“, sem odvrnil in tesno mi je bilo, kakor da bi odgovarjal cesarju.

„Sicer pa študirava“, je pripomnil moj prijatelj. „In vi, gospodična, vi ste iz mesta?“

„Da, iz mesta sem, iz Trsta ter se nahajam tu na počitnicah, pri sorodnikih. Mislim pa, da ne ostanem več dolgo tu, preveč dolgočasno je.“

„Nama je tudi dolgočasno“, sem pripomnil poluglasno, v srcu pa mi je bilo hudo, kakor da bi izdal domovino, oblatil ono, kar bi moral najbolj ljubiti.

„Sedite k nama, gospodična“, je ponudil moj prijatelj ter ji napravil poklon.

„Res; ali smem?“

„Seveda smete, zelo naju bo veselilo.“

Koketno je odložila klobuk ter sedla. Godci so zaigrali poskočno polko, da je odmevalo tam daleč v temnih lesovih po skalnatih

obronkih. Polagoma je tonilo solnce tam daleč za Krasom ter s poslednjimi žarki poljubilo njena rdeča lica in zlate lase. In tisti hip se nama je zdela kakor čudežno razodetje, kakor nepoznana pravljica iz daljne devete dežele. Bilo je že pozno, ko se je poslovila ter nama obljubila, da se naslednji dan zopet sestanemo.

Drugi dan smo se zopet sešli, istotako tudi tretji, četrti in vse naslednje. V najino puščobo in samoto je zasvetila nenadoma čarobna luč ter naju zvalila za seboj. Dolgo je že tlelo v naju tajno hrepenenje po ženski, toda brez določnega cilja, brez objekta, katerega bi se oklenili; sedaj pa je začelo polagoma dobivati jasnejše konture. Dan za dnem sva bolj čutila, da hrepeniva po tej ženski, toda povedala si tega nisva nikoli, sramežljivo sva skrivala v srcu vsak svojo skrivnost. Saj še sama nisva prav vedela odkod in počemu je prišel tako nenadoma v srce brezmejen nemir in neutešljiva žej po njej.

Nekega dne pa je nenadoma stopilo pred me vse tako, kakor je bilo; s strahom in s sramom sem si pogledal v srce ter se zdrznil. Kako daleč sem bil prišel, ne da bi bil vedel kdaj in kako. Od tistega dne sem se ogibal prijatelja ter izrabil vsako priliko, da sem

mogel biti z njo sam. Včasih se nisva videla po cele tedne. Čimbolj pa sem izostajal iz njegove družbe, tembolj sem iskal njene in čimveč sem bil pri njej, tembolj silno je bilo moje hrepenenje po njej. Tisočkrat sem se bil že odločil, da moram napraviti temu nekaj konec, da si jo moram osvojiti popolnoma, toda vselej, kadarkoli sem se napotil k nji, ves poln trdne odločnosti, vselej je ta trdna odločnost že s prvim njenim pogledom ubežala, plaha in premagana. Končno pa sem se vendarle ojunčil.

Bila je krasna, mesečine polna noč, ko sem se napotil pod njeno okno. Po travnikih so peli črni murni, nekje za vasjo je skovikal čuk, v meni pa je pela vsa prekipajoča mladost. Razločno sem čutil kako mi je plula po žilah besna kri, vroča kakor raztopljeno železo. Njena spalnica je bila pri tleh, okno obrnjeno na prostrano senožet. Ko sem stal pod njim, me je naenkrat spreletel mraz in vso mojo notranjost je napolnilo malodušje, da bi bil najraje spet ubežal ter se v samoti zagrizel v zeleno travo in od togote in bridkosti razjokal, kakor majhen otrok. Tako sem stal pod njenim oknom, ves reven in ubeg, kakor prosjak pred vrati bogataša ter sem si komaj upal dvigniti oči do temnih šip.

vorniški oder. Zborovanje je otvoril inženir Fischer, preds. Nar. sveta, ki je vodil dela nove ceste — pozdravil je zborovalce, na to je govoril poslanec Smodej, ki je povdarjal skrb beograjske vlade za gospodarsko povzdigo Koroške! Rekel je, da bo Celovec tudi še naš, ker ne bo mogel živeti brez nas. Množica je navdušeno pritrjevala njegovim besedam. Na to je govoril poslanec Grafenauer burno pozdravljen: pojasnjeval je zmote nemčurjev, ki bodo po plebiscitu spoznali, da smo mi v veliki večini in potem bomo z njimi obračunali. Na to je neka gospodična prečitala pozdravno pesem Ks. Meška. Gospodična Ljud. Poljančeva je govorila v imenu »Marib. žensk. društva«, Marica Komanova pa je pozdravila Koroške žene v imenu ljub. žen. Na to je govoril Brandner o koroškem delavstvu, dr. Ravnik pa o naših dednih pravicah. Na koncu zborovanja je zahtevala množica, naj govori še gen. Maister. General je pozdravil zborovalce v par besedah ob velikanskem navdušenju občinstva.

Na to se je množica razšla k zabavi. Na vrtu so nastopili sokoliči in sokolice, ki so jih naši Korošci z zanimanjem gledali. V paviljonih je bil srečolov, trafika itd. Nastopili so pevski zbori »Glasb. Matica«. Mariborska Glasb. Matica je dosegla s svojimi kor. nar. pesnimi sijajen uspeh. Na prostornem vrtu je bila prava gnječja. Našli so se znanci od vseh strani naše domovine. Po travniku so stali ovenčani vozovi, bil je pravi ljudski tabor. Nazadnje so se razdelila tri darila med najlepše pristne nar. noše. Zvečer ob šestih so se začeli zborovalci razhajati. Lepo je bilo slovo. Skupno s priprostim koroškimi ljudmi smo šli pevaje čez koroške vasi. Na slovenske pozdrave je nam ljudstvo po vaseh večinoma slovensko odzdravljalo le tu in tam se je čul kak »heil«. Koroške gore so se žarele v zapadajočem solncu. Na »nemški« strani je padal dež, ki je prehajal tudi na našo stran. Ob desetih zvečer je odpeljal vlak vesele goste proti Mariboru.

Dobili smo utis, da naša stvar na Koroškem dobro stoji. Seveda bo treba pozornosti in še mnogo podrobnega dela, da bo prišla volja naroda do veljave.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Bog vedi koliko časa bi bil še tako stal tam, da se ni nenadoma zganiło zagrinjalo pod tenko golo ročico in da ni za svetilo izza njega dvoje lepih, od mesečine obžarjenih oči. Prestrašen sem hotel planiti preč ter ubežati v noč, toda noge so mi prirastle k tlom, da se nisem mogel ganiti, telo pa mi je drhtelo, kakor v silni vročnici.

Tiho je segla bela roka za zapah ter ga odmaknila, okno se je odprlo in krog mojega vratu se je ovilo dvoje golih, vročih rok, kakor dvoje prožnih kač. Njene rdeče ustne pa so šepetale, strastno in razburjeno:

„O ljubček najdražji, kako, kako si moj...“

Tedaj sem čutil nenadoma silno, nepopisno slast; zemlja se je oddaljila od mojih prašnih nog, vedno globlje in globlje je padala, jaz pa sem se dvigal, objel od dvoje golih toplih rok v sinje višave, tja gori k zlatemu mesecu v skrivnostne in čudežne dežele sanj in od blaženosti bi bil skoprnel, kakor drobna rosna kapljica pod solničnim žarkom.

Pozna je bila noč, ko sem se sreče pijan opotokal proti domu, v ušesih pa so mi še vedno zvenele njene zadnje besede: „Ljubim te, ljubček, neizmerno te ljubim, samo prijatelju ne povej o tem...“

(Konec prih.)

Krvavi dogodki v Gradcu.

DKU Gradec, 7. junija. Danes popoldan je prišlo v notranjem mestu do sumljivega večjega zbiranja ljudi. Vsled tega je bilo odrejeno, da se notranji del mesta zapre ter izprazni, v ta namen je bila pozvana policija, orožništvo ter domobranstvo. Na raznih delih mesta so bile postavljene strojnice. Vsled upora in nasilja je bilo več oseb aretiranih. V Annenstrasse je vdrla množica razgretih mladih ljudi v Annenhofbioskoptheater, kjer se je ravno vršila predstava ter razbila blagajno, garderobo in mnogo drugih stvari. Policija je morala tu nastopiti z nasajenimi bajoneti pri čemer so bile tri osebe lahko, ena pa težko ranjena. Pri tem je dobil neki stražnik udarec s kamnom na glavo. Del demonstrantov, med katerimi se je nahajalo mnogo komunistov, je prodril do doma socijalno demokratične stranke v Mariengasse z namenom, da zasede poslopje, vendar pa se je delu razsodnih in pametnih ljudi posrečilo to preprečiti. Pri tem se je uporabljalo tudi vodno brizgalnico. Istočasno se je zbralo na državnem mostu in na zadaj ležečem Murplatu par tisoč ljudi, ki so hoteli vdreti v notranje mesto. Vendar pa se je posrečilo to preprečiti. Organizirano delavstvo se teh demonstracij ni udeležilo.

DKU Gradec, 7. junija. Na Murplatu zbrana množica je zavzela napram policiji, ki je stražila državni most grozeče stališče ter se uprla povelju tamkaj službujočega policijskega komisarja, naj se umakne. Radi tega je bil ob pol 20 uri izdan ukaz, da se mora demonstrante razgnati, če ne gre drugače tudi z uporabo orožja, posebno še ker je bilo očitno, da nameravajo demonstranti izvesti na policijo, katero so že pridno obmetavali s kamenjem napad. Tako je prišlo do prvih strellov, ki so zahtevali 7 mrtvih in sicer 6 moških in eno dekle. Od težko ranjenih jih je bilo prepeljanih 15 v bolnico usmiljenih bratov, 8 pa v deželno bolnico. V večernih urah se je podalo odposlanstvo socijalno demokratične stranke k deželnemu predsedniku, da protestira proti uporabi orožja ter zahteva uvedbo takojšnje stroge preiskave, če je bilo res neobhodno potrebno, da se je rabilo orožje ali ne. Deželna vlada je izdala še strožjo nalogo, da se mora vse javne prostore izprazniti ter zastražiti. Zastrazeni so vsi mostovi čez Muro in oba po Muri razdeljena dela mesta sta popolnoma odrezana eden od drugega.

DKU Gradec, 8. junija. O polnoči so bili z dovoljenjem deželne vlade zamenjani orožniki, ki so stražili mostove z delavskim bataljonom ter z domobranci. Posebno odposlanstvo je odšlo pod vodstvom socijalno demokratičnega poslanca Neufussa na policijsko direkcijo ter zahtevalo, da se izpuste vsi oni demonstranti, ki so bili aretirani tekom popoldneva in noči. Intervencija je v toliko uspela, da je bilo izpuščenih takoj šest oseb, ki niso zagrešile drugega nego da so se udeležile demonstracij. Ko so oni, ki so še nahajali na mostovih za to izvedeli, so se razšli, tako da so se ob 2. uri tudi stražni oddelki lahko umaknili z mostov.

Tekom noči je umrlo v bolnicah še četrto težkorožanih, tako da znaša skupno število mrtvih 11. Med mrtvimi in ranjenimi se nahaja tudi več mladoletnih. Policajev je

bilo v celoti ranjenih šest. Tržišča so danes popolnoma prazna. V mestu vlada popolen mir. »Arbeiterwille« pozivlja delavstvo k prevdarnosti ter zvrča vso krivdo za večerajšnje dogodke na v zadnjem času naraslo monarhistično in antisemitsko propagando. Ker je bilo pri večerajšnjih dogodkih udeleženi mnogo mladoletnih oseb in celo otrok se pozivljajo starši, da drže svoje otroke doma. Deželna vlada je uvedla strogo preiskavo. Po dosedanji ugotovitvi se na orožništvo ni metalo samo kamenje, ampak se je tudi streljalo iz samokresov.

»Arbeiterwille« piše, da so se med demonstranti nahajali najrazličnejši reakcionarni elementi, verižniki, tihotapci itd.

Dnevne vesti.

Dopust. Včeraj, 7. t. m. je nastopil vodja našega okrajnega glavarstva g. dr. Srečko Lajnsič pettedenski dopust. Začasno vodstvo okrajnega glavarstva je prevzel okrajni komisar g. Rajko Mulaček.

Imenovanja. Za načelnika oddelku za povrnitev škode v ministrstvu za pravosodje je imenovan inšpektor Pera Vučković, za načelnika odseka za sekvestre v Baranji, Bački in Srbiji pa Dimitrij Živaljevič.

Policijska ura — popolnočnim koncertom. Prejeli smo: Skoro vsako noč, ko je policijska ura pognala ponočnjake iz zakajenih kavarn na cesto, ko tudi cesta zadremuje med koraki zadnjih ponočnih romarjev in ko se je celo prevroča ljubezen na trdih klopeh ali vlažnih tleh mestnega parka ohlajena in večne zvestobe nasičena porazgubila na vse vetrove in domove; tedaj se naš mestni park nenadoma oživi z novim življenjem — pa s kakšnimi? Ko se je to v prvi zgodilo ob času generalne stavke, ko najbolj pošten človek ni smel biti pet minut preko 20. ure na ulici, so stanovalci ob parku prestrašeno vstajali, misleč, da so udri avstrijski in madžarski boljševiki, da prevzamejo diktaturo nad Mariborom. Tak vrišč in pišč je bil namreč tisto prvo noč. Ko pa se je natančno razločilo vmes tudi hreščanje, vikanje in vriskanje iz nežnih grl in se je dozdevni sovražnik etabliral na »rožnem gričku« in so petje, rekte vpitje, spremljali tudi cvileči akordi raznih razbitih instrumentov, no, tedaj so se duhovi pomirili, češ, boljši še domači razgrajči ko vnani boljševiki. Ali ti koncerti med 1. in 3. uro zgodaj jutraj so se na račun potrpežljivosti počitkaželjnih Mariborčanov že preveč vdomačili. Kakor vse kaže, so prireditelji morda na ljubo spremstvu nežnega spola dobili od slavne oblasti za nočni mir posebno dovoljenje in ker se ti koncerti redno obnavljajo le med 1. in 3. uro jutraj nemara jim je oblast sama določila — policijsko uro za popolnočne »koncerte«? V tem slučaju treba policijsko uro takoj in temeljito — popraviti!

Rušenje Meljskega hriba. Kr. okrajno glavarstvo v Mariboru nam je poslalo na našo notico pod gorenjim naslovom sledeče pojasnilo: V številu 121 Vašega cenjenega lista je notica: »Rušenje Meljskega hriba«. Ker želite nekatera pojasniti, se vam ista radevolje dajo na razpolago, pričakuje pa se, da neresnične in nepravilne podatke v vaši notici tudi popravite. Radi ceste Maribor—Sv. Peter—Spodnji Duplek pa blagovolite vzeti na znanje sledeče: Že pred petimi leti sem posređoval pri različnih uradih v Gradcu in na Dunaju, da bi se dovolila primerna sredstva za gradbo mostu čez Dravo pri Spodnjem Dupleku. Vsa merodajna mesta so bila za zgradbo tega mostu, ker je vojna uprava moj korak v vsakem oziru podpirala. V jeseni leta 1915 moral sem prevzeti vodstvo prehranilnega urada in referat o zgradbi mostu je prevzel komisar dr. Kremmer. Do spomladi leta 1919 nisem več slišal o tej zadevi, tudi spisov se do danes ni moglo najti. Pred

odhodom v Prekmurje sem pustil lausko leto napraviti proračun za nov most pri Spodnjem Dupleku. Stroški bi bili znašali približno šest milijonov. Ko sem letos zopet prevzel vodstvo okrajnega glavarstva, sem pričel z delom, da se napravi primerna cesta iz Maribora do Dupleka čez sv. Peter, ker o gradbi mostu radi prevelikih stroškov ni bilo več govora. Po okrajnem inženirju sem pustil napraviti projekt, po katerem bi znašali stroški za napravo ceste in sicer: a) pod cerkvijo nad en milijon kron, ker bi se morala Drava regulirati, b) nad cerkvijo približno 800.000 K. Stari projekt z viaduktom pa je sploh neizvedljiv, ker bi znašali stroški nad dva milijona kron. Obrnil sem se že na vsa merodajna mesta, da se zasužura potreben denar za zgradbo ceste, žalibog sem dobil do danes samo negativne odgovore. Vaš dopisnik pač gotovo nima pojma, kaj se pravi v današnjih časih zidati ceste. Stroški so tako ogromni, da se nikdo ne upa pričeti z delom tudi najkrajših cest. Upal sem tudi, da dobim zastoj stroje za mletje gramoza, za prevoz blaga itd. Demobilizacijska komisija pa je vse prošnje odvrnila. Pripominim še, da ne poznam nobenega cestnega odbora, kateremu bi bil jaz načelnik, nadalje še pripominim, da še do danes ne vem, ali ima gospod župnik pri Sv. Petru kakega svaka ali ne. Zakaj naj bi se stavila cesta ob cerki, mi je tudi neznan, ker zame pride edino v poštev strokovnjaško mnenje stavbenega inženirja.

Vodja urada: Dr. Lajnšič.

Mravljično delo v našem Talijinem hramu. Včeraj sem prisostvoval skušnjam »Smrti mame Jugovincev«. Radovednost me je gnala, da si ogledam še pred predstavo ta največji jugoslovanski dramski poem. Utis, katerega sem dobil pri tej skušnji, mi ostane v neizbrisnem spominu. Splošno mnenje je namreč, da igralci najbolje živijo, ter malo ali nič ne delajo. Temu pa ni tako. Koliko truda stane vsaka igra predno pride na oder sem se šele včeraj prepričal. To igro dirigirajo tri osebe. Vsaka dela svoje opazke igralcem, ki se mučijo in trudio, da podajo stvar čimnabolje. Vedno slišiš med igranjem glas, ki popravlja akcente in izgovorjavo. Bolj energično nastopa režiser, ki že s pol hripavim in trudnim glasom vpije na igralce za vsak prekratek ali predolg korak, če je igralec izmaknil roko, ne da bi bilo treba, če je pokimal z glavo prezgodaj ali prepozno, če je ena skupina ali druga preveč narazen ali preveč skupaj, če ni ena ali druga teh skupin dovolj ubrano, izrazito in kompaktno izgovorila besede, ki jih ima izreči. V drugem kotu odra pa vidiš neko roko, ki maha; to je učitelj petja, ki taktira pevskim točkam. Zdi se mi, da sem pri skušnji opere ne pa drame. Nečemu sem se začudil: prvi igralci igrajo epizodne vloge, ali celo samo statirajo in to le zato, da igra boljše izpade. To je disciplina in požrtvovalnost. V kolikor me je fascinirala skušnja v toliko me je pa upropastil pogovor, ki sem ga imel z nekim igralcem po skušnji. Naše gledališče je postalo kljub svoji skromni reklami znano in renomirano v celi Jugoslaviji. Glas občinstva je ponesel slavo našega gledališča v najskrajnejše kraje naše domovine. Ljubljana baje zavidno gleda Maribor, ki ji molče dela konkurenco. Trst je tudi računal, da si opomore z močmi, ki tukaj tako vidno napredujejo. Zagreb je pa kratkomalo oholo hotel dati smrtni udarec našemu gledališču. Pred kratkim se je mudil tu intendant ljubljanskega gledališča in si zasigural 4 dobre moči. Za njim je prišel Trst, ki se baje tudi pogaja z najboljšimi močmi. Zagreb je pa poslal svoje misijone, da si pribore najboljšo moč. Prihajali so pisatelji, pošiljali so pisma, dokler niso uspeli v svojih intencijah. »Dom i svijet« že piše o priboritvi najboljših moči za zagrebški oder. Ponaša se že s prihodom Hinka Nučiča v Zagreb. Maribor pa molče in križem roke gleda v temno prihodnost našega gledališča in misli, da se mu bodo tukajšnji igralci ponižno ponujali in se pustili voditi za nos z raznimi obljubami dr-

žavnih podpor in s prihodom ministrskih delegatov. Maribor vzemi si za vzgled Trst, ki je sam nabral med Srbi, Hrvati in Slovenci 400.000 lir, kar bi bilo približno 2.000.000 K reci dva milijona kron in s tem si zasigural obstoj gledališča za prihodnje leto. K stvari se še povrnem.

Soareja na čast grškemu odposlancu. Finančni minister je priredil 6. t. m. v hotelu »Imperial« soarejo v čast grškemu odposlancu Kofinazu. Razen članov vlade so prisostvovali tudi številni zastopniki trgovskega ministristva.

Mestni gospodarski urad in krušna komisija se priklopita počenši s 15. junijem t. l. mestnemu knjigovodstvu ter poslujeta skupno v dosedanjih prostorih gospodarskega urada na mestnem magistratu soba št. 8.

Za rešilni avto so došli še sledeči darovi: dr. Mravlak 1000 K; Rudolf Vidmar in vinska trgovina Hoppe, trdka Janeš in Hrovat, Pomožna blagajna po 200 K; neimenovani 150 K, dr. Krauss, lesna družba »Sever« po 100 K; Šijanec 20 K; J. Knupleš 40 K. — Vsi oni, ki so darovali nad 1000 K preimejo umetniško izdelane diplome kot ustanovniki društva. Skupna svota, ki jo je prinesla ta akcija se objavi te dni v našem časopisu; dotlej pa se sprejemajo tudi še nadaljnji darovi in sicer pri g. Jegliču v Gosposki ulici.

Sokolska prireditev 13. t. m. Ker je število naraščaja v vseh sokolskih društvih jako naraslo in je nastop z naraščajem z članstvom jako otežkočen, radi tega bodo od slej nastopi naraščaja vedno posebej. Prvič nastopa v Mariboru naša mladina s samostojnim in obširnim programom. Stariši in prijatelji sokolstva 13. t. m. vsi v Ljudski vrt, da vidite delo v sokolski telovadnici. Nastopa nad 500 dečkov in deklic.

Za vojake. Na vprašanje poslanca Gjorgjeviča je odgovoril minister za vojno in mornarico, da je sklenil priznati rekrutom v dobi službovanja, čas, ki so ga odslužili pri vojnih formacijah in drugih vojnih komandah pred svojim vstopom v stalni kader. Z ozirom na to se odpuste iz vojaške službe vsi vojaki, ki služijo leto dni ter so rojeni 1. 1907 ali poprej in so služili pri vojnih formacijah pred vstopom v stalni kader šest mesecev. Oni ki so služili krajšo dobo, bodo odpuščeni, ko odslužijo tudi ostali čas. Treba je samo, da predložijo dokaze vojnih komand.

Davek na vojne dobičke. Davčno okrajno oblastvo v Mariboru, opozarja na sledeča posebno važna določila začasnega zakona na vojne dobičke: Člen 62. Vsakdo, ki je v letih, katera se po tem zakonu smatrajo za vojna leta, pridobil nepremično imovino v vrednosti najmanj 15.000 dinarjev, mora predložiti prijavo tudi tedaj, kadar sicer ni zavezan plačati davka na vojne dobičke. V prijavi je treba točno označiti kupnino nabavljene imovine. Kdor ne predloži prijave o nakupu ali kdor netočno prijavi kupnino, temu se zaseže nabavljena imovina v korist državnih blagajnic. Istotako mora predložiti prijavo vsakdo, ki je v gori navedenih letih prodal nepremično imovino v vrednosti najmanj 15.000 dinarjev. V prijavi je treba prodajno ceno točno navesti. Kdor ne predloži prijave o prodaji ali kdor prodajno ceno prijavi netočno, plača kot kazen 50% onega davka na vojne dobičke, za katerega je bila v nevarnosti, da se prikrajša. Obe te prijavi morajo zavezanci predložiti v roku, ki ga določi minister za finance. Za vložitev prijav o nakupih in prodajah, ki jih označuje člen 62 je določil finančni minister kot rok 30. junij t. l. Za vojna leta se smatrajo po tem zakonu 1914. do vstetega 1919. leta. Obrazci prijav se dajo strankam pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru brezplačno na razpolago. Člen 63. Kdor davčnim oblastvom prijavi in predloži verodostojne konkretne podatke, da se je davčni zavezanec namenoma docela ali deloma izognil temu davku, ali kdor ovrže trditve zavezančeve, da nima knjig ali listin, zahtevanih po oblastvu, dobi za nagrado tretjino dejanske vlačane denarne

kazni, ki se potej prijavi pravomočno izreče na podstavi členov 34. in 38., drugi odstavek, tega zakona. Ime ovaditeljevo se ohrani tajno. Do nagrade državni uradniki po tem členu nimajo pravice.

Razne vesti.

Novozelandske kokoši. V Novi Zelandiji žive kokošim podobni ptiči, »kivi«, ki so pokrili z mehkim dlakastim perjem. Angleži vozijo te čudne kokoši domov ter jih skrbno negujejo. Nekemu Angležu je poginil kivi že prvi teden po prihodu v London. Zaradi tega je dotični Anglež mislil, da kiviju ne prija mrzlo angleško podnebje. Ko pa so mrtvega kivija preiskali, so se prepričali, da temu ni tako, kajti v njegovem želodcu so našli dve zlati verižici, več metrov navite niti, gumb, kamenčke ter neprebavljen fižol. Razumljivo je, da je žival s temi stvarmi v želodcu morala poginiti.

Tajna poroka — najnovejša reforma zakona Amerikanka Hirst je razkrila novo obliko zakona in izkušnje, ki jih je napravila s svojo »tajno poroko« vzbujajo baže v Newyorku veliko zanimanje. Gospa Hirst se je leta 1915. poročila s komponistom Danielom. Toda razen priči, ki so bile navzoče pri svatbi, ni vedel nihče za poroko in gospa Hirst se je izdajala dalje za neporočeno. Izjavila je: Sklenila sva že v naprej natančno pogodbo, da nobeden ne sme motiti dela drugega in da bova živela ločeno. Sestala se bova vedno le takrat, ako bi želela to oba. Predpotopno navado, da prevzame žena ime moža, sem odklonila. Ako bi dobila otroke, bodo nosili ime očeta toliko časa, dokler ne odrastejo toliko, da zamorejo sami odločiti, katero ime hočejo imeti. Ta tajni zakon pa se zamore izvesti sveda samo v velikih mestih.

Beduini pobili 1500 kristjanov. V okolici Tyrusa v Siriji so izvršili tamošnji mohamedanski beduini strašen pokol nad kristjani. Vdrli so na konjih v mesto Abel in poklali nad 1500 prebivalcev. Sploh izvršuje mohamedanci nad domačim krščanskim prebivalstvom neprestano nasilstva. Razburjenje med kristjani je tem večje, ker po ententnih četah nimajo zadostne zaslombe.

Zadnje vesti.

Včerašnja seja Narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 7. junija. 96. redni sejanek začasnega Narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar ob 5-30 uri pop., nakar je tajnik dr. Mihaljevič prečital zapisnik zadnje seje kakor tudi razne peticije, ki so bile izročene posameznim odsekom. Zatim so bile predložene nastopne interpelacije: dr. Nežića o eksploataciji rudnika Lubije, dr. Dinka Puca radi odpuščanja službene pragmatike za uradništvo v Sloveniji, nadalje interpelacija istega poslanca radi povratka jugoslovenskih vojakov iz Sibirijske ter radi slabega materijalnega stanja in zapostavljanja dobrovoljcev v naši vojski. Zatem je stavljal poslanec Gjorgjevič na ministra za trgovino vprašanje radi prepovedi izvoza živil in radi osredišnje zadrage za uvoz in izvoz. Trgovinski minister dr. Ninčič je v svojem odgovoru pobijal svobodno trgovino, ki jo smatra za zelo škodljivo naši državi, in sicer iz nastopnih razlogov: Svobodna trgovina ne jamči našemu narodu za potrebno količino živil v bodočem letu. Večji del trgovin v naših krajih se nahaja v rokah tujih Židov. Svobodna trgovina bi povzročila ogromno draginjo naših živil, ker bi se vse cene dvignile na višino svetovnih cen. Da se to prepreči, bi bilo treba uvesti zopet sistem izvoznice. (Po-

slanci kličejo: Ne! Ne!), ali pa bi bilo treba ustvariti institucijo, ki bi zavarovala na eni strani interes producentov, na drugi strani pa interes države. Zatem je minister v daljšem ekspoziciji obrazložil statut središnje zadruge. Nato je prišlo na dnevni red vprašanje poslanca Popovića na ministrskega predsednika radi javne varnosti v južni Srbiji. Ministrski predsednik dr. Vesnić je izjavil, da je prva dolžnost vsake vlade, da zagotovi mir in red v deželi, in istotako smatra vlada za svojo največjo dolžnost, da čuva državljanom njih življenje in imetje. V svojem nadaljnjem govoru je govornik izjavil, da je vlada že izdala začasne odredbe za pobijanje strašnega razbojništva, ki je razširjeno v nekaterih delih naše države. Minister za vojno in minister za notranje stvari bosta v najkrajšem času odpoštovala v posamezne kraje, da se prepričata, ali se odrejeni ukrepi tudi izvršujejo. Vlada ne more dopustiti, da se azijski sistem, ki vlada v gotovih delih naše države, še nadalje ohrani, ker nam je potreba dokazov, da živimo v Evropi. Po teh interpelacijah je prešla zbornica na dnevni red, to se pravi poročilo verifikacijskega odseka. Poslanec Dušan Vasiljevič prečita poročilo od 6. in 10. marca. V načelu sprejme predstavništvo poročilo brez debate. V podrobni debati pa je zahteval ministrski predsednik dr. Vesnić, naj se točka 3 poročila od 6. marca vrne odseku radi nove stilizacije. Z ozirom na to, da je ravno vlada zahtevala, naj se posamezni členi poročila verifikacijskega odseka vrnejo, je povzel besedo Jaša Prodanovića, ki je dokazoval, da vlada nima niti pravice, da bi zahtevala kaj takega. Zaradi tega je došlo do kratke debate med ministrskim predsednikom dr. Vesnićem in posl. Prodanovičem, ter Zujevičem, nakar je bil predlog vlade sprejet. Ko je hotel podpredsednik dr. Ribar nato zaključiti sejo in dožeti prihodnjo na soboto, in sicer z ozirom na to, da bi prišel v soboto na vrsto volilni red in ker medtem delujejo tudi vsi odbori. Posamezni poslanci so pričeli klicati: Mi hočemo delati! Došlo je do živahne razprave, ali bi ne bilo mogoče sklicati prihodnjo sejo že prej. Po

kratki izjavi ministrskega predsednika o tem predmetu je izjavil podpredsednik dr. Ribar, da zaključuje sejo in odreja prihodnjo sejo na petek, 11. t. m., ob 4 uri pop.

Scotus Viator v Ljubljani.

LDU. Ljubljana, 8. junija. Včeraj popoldne ob 2. uri je došel v Ljubljano znan angleški publicist in znanstvenik Seton Watson (Scotus Viator). Pred hotelom »Union«, kjer bo stanoval za čas svojega bivanja v Ljubljani, so ga pozdravili zastopniki tukajšnjih novinarjev in zastopniki vlade. Popoldne je Watson napravil več obiskov in si ogledal mesto. Zvečer se je udeležil njemu in čast prirejene predstave. V opernem ogledališču so peli Prodano nevesto. Po predstavi je bil gost tukajšnjega društva. »Jugoslovenskih novinarjev«, ki mu je priredilo banket. Tega so se udeležili predsednik vlade dr. Brejc, podžupan ljubljanski dr. Triller, zastopniki univerze in novinarjev ter raznih kulturnih organizacij.

Novi volilni red.

LDU Beograd, 7. junija. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. ure do 1. ure popoldne. Na seji so razpravljali glavna vprašanja, ki se tičejo novega volilnega reda.

Izvozna carina za vino.

LDU Beograd, 7. junija. Izvozna carina za vino se je znižala na 20 dinarjev pri hektolitr.

Wilson znova bolan.

DKU. Pariz, 7. junija. Po privatnem poročilu »Echo de Paris« iz Washingtona je zdravstveni položaj predsednika Wilsona vedno bolj kočljiv. Poklicani so bili k njemu novi zdravniki. Potrebna bo najbrže operacija.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 8.: »Smrt majke Jugovića«. Ab. B-48.
V četrtek 10.: »Pelikan«. Častni večer Ive Šetinske in Rada Železnika. Ab. B-49.
V soboto 12.: »Smrt majke Jugovića«. Ab. A-48.
V nedeljo 13.: »Pereant možje«. Ab. A-49.

Mala oznanila.

Stojalo za šivalni stroj, znamka »Dürkopp«, velik. 57×25 cm, se išče. Ponudbe na Ivan Kravos, sedlarska delavnica, Maribor. 2-1

Sukno

za moške obleke in razno manufakturno blago se dobiva po zelo znižani ceni pri

FR. MAJER-ju, Maribor
Glavni trg št. 9.

A V 841/18.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Okrajna sodnja Maribor, odd. V, po sodnem poverjeniku Ivanu Ašiču, notarskem namestniku v Mariboru, proda na prošnjo g. dr. Frana Irgoliča, odvetnika v Mariboru, kot zapuščinskega skrbnika, na javni dražbi v kadukno zapuščino po dne 14. decembra 1918 v javni bolnišnici v Mariboru umrli

Mariji Ott

spadajoče zemljišče vl. št. 107 d. o. Grajska vrata, obstoječe iz parcel št. 160 stavbišče s hišo št. 17 Plinarske ulice v Mariboru, št. 124/9 njiva in 124/10 vrt, bremen pristo in brez premičnin.

Izključna cena znaša 70.975 K 42 v, pod to ceno se ne proda.

Dražba se vrši dne 22. junija 1920 ob 14. uri v Mariboru, Plinarska ulica 17.

Prodajalec si je obdržal pravico, tekom 8 dni najvišji ponudek odobriti ali pa odkloniti.

Dražbeni pogoji in sodna cenitev zemljišča so na vpogled v notarski pisarni Ivana Ašiča, kateremu se tudi najvišji ponudek izplača.

Maribor, dne 6. junija 1920.

Ivan Ašič

notarski namestnik kot sodni poverjenik.

Spedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

"Balkan"

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• **MARIBOR** •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1

Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

CENTRALA V LJUBLJANI

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih. Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predjme na vrednostne papirje in blago. Izvršuje vse bančne transakcije.